

Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien Matkailustrategian laatimista

Kaupunginhallitus 13.01.2025 § 9
7514/14.00.01/2024

Valmistelijat / lisätiedot:
elinkeinojohtaja Jukka Pitkänen, puh. 044 718 2085
yhtyespäällikkö Anu Häiväläinen, puh. 044 718 2036
markkinointijohtaja Kirsi Soininen, puh. 044 718 2020
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

kaupunginjohtaja Soile Lahti

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se merkitsee saadun selvityksen tiedoksi vastauksena valtuustoaloitteeseen.

Päätös

Merkitään, että asia käsiteltiin §:n 6 jälkeen, ennen §:ien 7-8 käsittelyä.

Merkitään, että elinkeinojohtaja Jukka Pitkänen oli läsnä pykälässä esittelemässä asiaa ja hän poistui kokouksesta asian esittelyn jälkeen.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.

Selostus

Valtuutetut Karoliina Partanen ja Marko Kilpi sekä 17 muuta valtuutettua ovat tehneet valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että Kuopion Kaupunki aloittaa Kuopion seudun matkailustrategian alueen matkailun edistämiseksi ja kehittämiseksi. Aloitteen mukaan Kuopion kaupungilla ei ole matkailustrategiaa, joka ohjaisi koordinoitusti Kuopion seudun matkailun kehittämistä.

Kuopion kaupungissa matkailu on otettu mukaan kaupungin päästrategiaan. Kuopion kaupungin strategiassa Kasvava Kuopio - toimenpideohjelmassa on matkailun edistäminen yhtenä tavoitteena, jonka alla on useita toimenpiteitä Kuopion matkailuelinkeinon kehittämiseksi. Koska kasvava matkailu on nostettu Kuopion strategiaan ja Kasvava Kuopio -toimenpideohjelmaan, sillä on suoraa vaikutusta myös toimintaan.

Matkailu on toimialana vahvasti verkostoitunut. Siihen kykeytyy myös saavutettavuuden kysymykset (erityisesti lentoyhteydet ja julkinen liikenne), työvoimatarve ja tapahtumateollisuus sekä luovat alat. Kaiken kehittämisen keskiössä on kestävä kehitys. Tämä tarkoittaa infrastruktuuriin luontaisesti soveltuvaa toimintaa ja kestävien periaattein, pitkää viipymää suosien rakennettuja matkailupolkuja laajasti yli maakuntarajojenkin. Kuopion alue (ml. Tahko) alue tuo 80 - 90 % maakunnan matkailutulosta.

Matkailun kasvustrategiaa toteuttamaan on luotu yhdessä matkailuyritysten kanssa yhteisyritykset Kuopio Tahko Markkinointi Oy (KTM, perustettu 2014) ja Pohjois-Savon Matkailu Oy (PSM, perustettu 2023). Kuopio panostaa matkailutoimialan kehittämiseen rahoittamalla näiden toimintaa, kehittämällä matkailualueita kaavoittamalla ja rakentamalla infraa sekä osallistamalla matkailualaa kehittäviin EU-rahoitteisiin kehittämishankkeisiin sekä kaupungin matkailullista vetovoimaa edistäviin tapahtumiin.

Kuopio Tahko Markkinointi Oy:n rooli on nimensä mukaisesti toteuttaa matkailun yhteismarkkinointia Kuopion alueella ja luoda sitä kautta kysyntää ja vetovoimaa alueelle. Yhtiö on lähes 120 yrityskumppanin ja Kuopion kaupungin yhteisesti markkinointiin investoiva matkailumarkkinointiyhtiö, jonka tehtävänä on alueen esillä pitäminen ja alueen matkailupäätöksiin vaikuttava markkinointi. Malli on valtakunnallisestikin poikkeuksellinen yksityisen ja julkisen sektorin yhteinen matkailun markkinointirakenne, jota johdetaan elinkeinoelämävetoisena.

Pohjois-Savon Matkailu Oy taas vastaa alueen matkailun kansainvälistämisestä ja koko maakunnan matkailun kansainvälisestä myynnistä. Molemmilla matkailualan yrityksillä on ajantasainen strategia, jossa luodaan suuntaa alueen matkailun kasvuun, kehittämiseen ja yhtiön rooliin yhteisessä kehitystyössä. Kummatkin mallit ovat vahvoja kumppanuusrakenteita elinkeinoelämän kanssa.

Eriyisesti Pohjois-Savon Matkailu Oy vastaa valtuustoaloitteessa esitetystä kansainvälisen matkailun strategian luonnista ja sen toimeenpanosta alueellisella tasolla. Yhtiö perustettiin vuoden 2023 loppupuolella ja on toiminut nyt vuoden – toimitusjohtaja aloitti yrityksessä toukokuussa 2024. Osakeyhtiön ovat perustaneet yhdessä 19 maakunnassa toimivaa matkailuyritystä ja Pohjois-Savon kunnat (pois lukien Varkaus ja Joroinen). Alueen yhteismarkkinointiyhtiö Kuopio-Tahko Markkinointi toimii aktiivisesti yhteistyössä uuden matkailun alueorganisaation kanssa, joka myös toimii private-public mallilla. Näin ollen alan yritykset ovat vahvasti rakentamassa yhtiön suuntaa, saaden toimintaan myös kuntien ja kaupungin tuen. Pohjois-Savon Matkailu Oy:n rooli on luoda edellytyksiä kasvulle ja yhdistää elinkeinon ja alueen yhdeksi vaikuttavaksi ääneksi.

Pohjois-Savon matkailu Oy tarkoittaa merkittävää edistysaskelta matkailualueen koordinoituun johtamiseen, kehittämiseen ja edunvalvontaan Pohjois-Savon maakunnassa. Yhtiö koordinoi alueen matkailutoimijoiden yhteistyötä, luo kansainvälisiä markkinoita ja kehittää toimialaa sekä edustaa alueen matkailutoimijoita sovituisissa alueellisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa, kuten Visit Finland ja Lakeland -yhteistyössä. Lisäksi yhtiö tuottaa markkinatietoa ja seuraa matkailun kehittymistä sekä toteuttaa matkanjärjestäjäyhteistyötä.

Yhtiö julkaisi 15.11 matkailuparlamentissa Pohjois-Savon Matkailun strategian, vuoden 2025 suunnitelmat sekä kansainvälistyvän brändin ja destinaation uuden nimen. Strategia linjaa kohdealueet sekä kiteyttää alueen kansainvälisen matkailun strategian. Strategiassa nostetut keskeiset tavoitteet yhtiölle ja alueen matkailulle ovat 1) Charter-lentojen saaminen Kuopion lentokentälle, 2) Sujuvan saavutettavuuden varmistaminen, 3) Ryhmämatkajärjestäjien uusi kumppanuusmalli ja 4) Kansainvälisten matkailijamäärien / majoitusvuorokausien kasvu +20 % vuosittain vuoteen 2030 mennessä.

Strategiassa määritellyt seuraavien kahden vuoden toimenpiteet ovat matkanjärjestäjä-, DMC- ja kaupallisten kumppanimallien kehittäminen, kansainvälisten lentoyhteyksien avaaminen sekä kansainvälisten tuotteiden palvelumuotoilu laajasti ja vastuullisesti alueen toimijoiden kanssa.

Myös Pohjois-Savon maakuntasuunnitelmassa ja maakuntaohjelmassa matkailu on yksi seitsemästä kehittämisen kärjestä. Tämä mahdollistaa EU- ja kansallisen rahoituksen kanavoinnin maakunnassa Elyn- ja Liiton kautta matkailun kehittämishankkeisiin. Maakuntaa laajempaa yhteistyötä on aloitettu myös

hankemuotoisena "Pohjoinen Lakeland- matkailuyritysten kannattava kasvu ja matkailun kansainvälistäminen"- hankkeessa yhdessä Pohjois-Karjalan ja Kainuun alueiden kanssa.

Samaan aikaan Kuopion kaupunki on vahvistanut tapahtumakaupungin kehittämistä, tapahtumatilojensa myyntiä, myyntiprosessin tarkastelua tapahtumatilakohtaisesti. Tavoitteena on uusien tapahtumien haku Kuopioon huomioiden tapahtumatilat ja infran soveltuvuus. Lisäksi kaupungin juhlavuosi on mekanismi prosessien sujuvoittamiselle ja uusien tapahtumien synnyttämiseksi. Tapahtumat ovat vahvasti kytköksissä matkailutoimialaan luoden syitä tulla alueelle. Tapahtumateollisuus on yksi nopeimmin kasvavista toimialoista työllistäen laajasti ja vaikuttaen laajasti aluetalouteen ja veto- sekä pitovoimaan.

Näiden uusien rakenteiden tavoitteena on kansainvälisen yöpymisen määrän viisinkertaistaminen vuosikymmenen loppuun mennessä.

Valtioneuvosto on päättänyt jakaa alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen -määrärahaa yhteensä 3 000 000 euroa Visit Finlandin toteuttamaan Itäisen Suomen kestävä matkailun kasvuohjelmaan. Tuki maksetaan Visit Finlandille Etelä-Savon Liiton kautta ja alueilta olisi tämänhetkisen tiedon mukaan löydyttävä saman verran vastinrahaa. Vastinrahasta käydään edelleen neuvotteluja ja todennäköistä on, että alueilla käynnissä olevat ja käynnistettävät hankkeet kävisivät vastinrahasta. Pohjois-Savon Visit Finland yhteistyötä koordinoi jo edellä mainittu Pohjois-Savon Matkailu Oy. Hyöty Visit Finlandin työstä tulee alueelle, mikäli alueelta saadaan kansainvälisille markkinoille sopivia matkailutuotteita ja paketteja.

Valtuustoaloitteen mukainen kansainvälinen matkailustrategia syntyy yllä esitettyjen yhteisten toimenpiteiden ja rakenteiden toiminnan kautta. Kuopion kaupunki ei tarvitse omaa erillistä matkailustrategiaa, vaan nykyiset matkailuyhtiöiden luomat strategiat ja niiden jalkauttaminen konkreettisiksi teoiksi kansainvälisen matkailun kehittämiseksi mahdollistavat kansainvälisen matkailun kasvattamisen kestävällä tavalla. Alueen kansainvälisen matkailun kehittymisen pullonkaula ei ole strategioiden, tahtotilan tai rakenteiden puuttuminen vaan se, että olemme ottamassa vasta ensi askeleita kansainvälisen matkailun kehittämisessä. Alueen kansainvälinen matkailu tukeutui pitkään vain yhteen markkinaan, Pietarin alueeseen ja tämän markkinan hyydyttyä joudutaan monella tapaa aloittamaan markkinan ja kysynnän rakentaminen uudestaan. Alueelta puuttuu laajassa mittakaavassa kansainvälisille ryhmille sopivia korkeatasoisia majoitus- ja ohjelmapalveluita ja logistiset yhteydet ovat kehittymättömät, minkä vuoksi suuri haaste on saada aikaan kv-standardit täyttäviä matkapaketteja. Kansainväliset myyntiprosessit ovat pitkiä ja ryhmämyynti tehdään noin kaksi vuotta etukäteen. Kuluttajakaupan (Indismatkailun) kehittäminen vaatisi puolestaan todella suuria panostuksia kysynnän luomiseen mainonnan keinoin. Kansainvälisen matkailun kehittäminen on siis tehtävä vähitellen yhteistyössä laajan alueellisen yhteistyön ja etenkin alueen matkailuyritysten kanssa. Vaikka koko ala toivoo kansainvälisestä matkailusta pikavoittoja, on realismia todeta että tuloksia rakentamastamme yhteistyöstä ja kansainvälisen matkailun kehittämisestä saadaan aikaisintaan viiden vuoden sisällä.

Matkailu- ja tapahtumatoimialan kehittymistä seurataan osana normaalia kaupungin toiminnan seuraamista ja yöpymisten määrän kehittymistä.

Vaikutusten arviointi

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointia ei tehdä, kun kyseessä on esityksen vastaamiseen liittyvä asia (KH 21.10.2024 § 293).

Liitteet

7514/2024 Valtuustoaloite Matkailustrategian laatiminen Kuopion kaupungille